

1. A zsidó vallás

Palesztinában (Kánaánban) jött létre a zsidó nép állama, Izrael. Fénykora Dávid és Salamon uralkodása alatt volt. A főváros Jeruzsálem. Később Izrael elveszítette függetlenségét és az egymást követő birodalmak fennhatósága alá került. Az ókorban egyedülálló módon a zsidó nép egyistenhívő. A vallás összetartja a zsidóságot az idegen uralmak alatt is.

2. A kereszténység

A kr. e. 1. században a zsidó állam Róma uralma alatt volt. A zsidó vallás központja a jeruzsálemi templom volt, a vallási életet a zsidó főpapok irányították. Élt a hit a zsidóság körében, hogy Isten küldeni fog egy Megváltót (héberül Messiást, görögül Krisztust), aki megszabadítja a zsidó népet az elnyomástól.

Ekkor születik Betlehemben Názáreti Jézus – követői Őt tartják a Messiásnak.

Tanításai nem ellentétesek a zsidó vallással, annak érvényre juttatása érdekében tevékenykedik, de sok szempontból túl is lép rajta. Ezzel szembekerül a zsidó főpapokkal, akik elérik, hogy a római helytartó, Poncius Pilátus keresztre feszíttesse. Főbb tanításai: a szeretet Isten és minden ember iránt, a bűnök megbocsátása, az erőszak elutasítása, a vagyonszerzés elvetése, az átélte vallásosság, a lelki tisztaság, ami üdvözléshez vezet.

Jézus halála után tanítványai szétvándoroltak a római birodalomban, ennek és Szent Pál térítőútjainak a következtében egyre többen kereszténnyé váltak a birodalomban.

A császárok kezdetben üldözték a keresztényeket, Constantinus (ő építi ki a görög Byzantion helyén Constantinoplist – későbbi nevén Konstantinápolyt, majd még későbbi nevén Bizáncot - a mai Isztambul) az, aki 313-ben kiadja rendeletét, amelyben biztosítja a keresztény vallás szabad gyakorlását.

Ezt követően az egész birodalomban a keresztény vallás vált egyeduralmukává.

3. A kereszténység a középkorban

395-ben a Római Birodalom kettészakadt, 476-ban a népvándorlások következtében felbomlott a Nyugatrómai Birodalom, a Keletrómai Birodalom Konstantinápoly központtal fennmaradt.

A nyugati kereszténység legtekintélyesebb vezetője Róma püspöke, azaz a pápa lett (Péter apostol utódai a pápák, Krisztus Őt bízta meg a keresztény egyház kiépítésével).

A Nyugatrómai Birodalom helyén elsőként államot alapító frankok felvették a kereszténységet, Kis Pipin megvédte a pápát ellenségeitől és Rómát és környékét a pápának adományozta.

A Keletrómai Birodalomban a kereszténység vezetője a konstantinápolyi (bizánci) pátriárka volt, a császár egyház feletti befolyása erős maradt.

A nyugati egyház nyelve a latin lett, a keletié a görög.

A keresztény egyházon belüli vezető szerepért vetélkedtek a nyugati és a keleti egyház vezetői, viszonyuk fokozatosan elmérgesedett, ami oda vezetett, hogy 1054-ben bekövetkezett az egyházszakadás. a kereszténység kettévált a római katolikus egyházra, amely Európa nyugati és középső felében játszott meghatározó szerepet és az ortodox, azaz görögkeleti egyházra, amely kelet Európát tartotta befolyása alatt.

A 11. sz.-ban összeütközésre került sor a kor legnagyobb hatalma, a német-római császár és a pápa között (invesztitúraharc), amelynek eredményeként a 12-13.

századra a pápaság megerősödött, hatalma csúcsára jutott, sikerrel avatkozott be az egyes államok belügyeibe, míg a Német-római Birodalomban a császár hatalma meggyengült.